СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ
Факултет „Производствен и търговски бизнес“
Катедра „Аграрна икономика“

МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2019

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Почетен председател:
Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов
Председател:
Доц. д-р Марина Николова – Ръководител катедра „Аграрна икономика“
Членове:
Доц. д-р Маруся Линкова
Доц. д-р Виолета Блажева
Доц. д-р Наталия Неделчева
Гл. ас. д-р Радка Ненова
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
Ас. д-р Пламен Петров
Докторант Боряна Георгиева

МЕЖДУНАРОДЕН РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р ик. н. Сергей Горлов (Русия)
Членове:
Проф. д-р ик. н. Сергей Охрименко (Молдова)
Проф. д-р ик. н. Антонина Ряховская (Русия)
Проф. д-р Маджди Осман (Египет)
Проф. д-р Нидал Шабан (Ирак)
Проф. д-р Dragan Petrovic (Сърбия)
Проф. д-р Sonja Jovanovic (Сърбия)
Доц. д-р Йоана Панагорец (Румъния)
Доц. д-р Марина Николова (България)
Доц. д-р Маруся Линкова (България)
Доц. д-р Bahodirjon Nosirov (Узбекистан)
Доц. д-р Ziyoydin Israilov (Узбекистан)

Научен секретар:
Доц. д-р Маруся Линкова
Технически секретар – Мария Чонова

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1762-3

СЪДЪРЖАНИЕ

Доц. д-р Марина Николова, Доц. д-р Маруся Линкова
ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ КАТЕДРА
“АГРАРНА ИКОНОМИКА”.....7

Организация и управление на инвестициите и иновациите в агросектора

Профессор, доктор экономических наук Ряховская Антонина Николаевна
СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО РОССИИ: ВОЗМОЖНОСТИ
ДЛЯ ОПЕРЕЖАЮЩЕГО РАЗВИТИЯ.....25

Doctor of Science, Professor Sergei Mihajlovic Gorlov, Gorshenin Alexander Yuryevich, Assistant professor, Syromyatnikov Denis Aleksandrovich
МЕТОДОЛОГИЯ АНАЛИЗА ПРОБЛЕМ УПРАВЛЕНИЯ
РАЗВИТИЕМ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 40

Dr. Abduaziz Abduvasikov, Dr. Bahodirjon Nosirov
THE EVOLUTION OF AGRICULTURAL MARKETS
OF UZBEKISTAN 48

Доц. д-р Гена Велковска
ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА И ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ
ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В КОНТЕКСТА
НА СТРОИТЕЛСТВОТО ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ.....56

Доц. д-р Искра Маринова Пантелеева
НАУЧНА И ИНОВАЦИОННА ПОЛИТИКА – НЯКОИ
СЪЩНОСТНИ АСПЕКТИ.....63

Доц. д-р Виолета Блажева
КРИЗИТЕ В АГРАРНИЯ СЕКТОР 70

Гл. ас. д-р Радка Ненова
ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНОВАЦИИ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
ОТ ЧЕТВЪРТО ПОКОЛЕНИЕ 76

Гл. ас. д-р Елица Лазарова
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ТЕОРИЯТА
НА ОГРАНИЧЕНИЯТА В АГРОБИЗНЕСА 82

Гл. ас. д-р Явор Станев
СЕЛСКОТО И ГОРСКОТО СТОПАНСТВО
В КРАЙДУНАВСКИЯ РЕГИОН 91

Гл. ас. д-р Милен Динков
ИНОВАЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА КОНКУРЕНТНО
И ПРИОБЩАВАЩО ЗЕМЕДЕЛИЕ 97

Доктор по икономика Михаил Билев
ПРОБЛЕМИ И ВЪЗМОЖНОСИ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ В БЪЛГАРИЯ 105

Докторант Валери Велковски
ПАРЦЕЛАРНИТЕ ПЛАНОВЕ И ТЯХНАТА РОЛЯ
В АГРОУСТРОЙСТВЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ 114

Студент Веселин Иванов
СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ РАЗВИТИЕТО
НА ФАМИЛНОТО ЗЕМЕДЕЛСКО СТОПАНСТВО 123

Предприемачески инициативи и възможности за диверсификация в агробизнеса

Доц. д-р Теодора Филипова
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ТЪРГОВСКИ
КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО
ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 133

Доц. д-р Христо Сирашки
ТВОРЧЕСТВОТО В ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ 139

Доц. д-р Галина Тодорова
СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АВИАЦИЯ-АКТИВЕН ПОМОЩНИК ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В РЕГИОН ПЛЕВЕН 145

Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ПАЗАРА НА РАПИЦА 152

Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
ДОХОДИТЕ - НЕОБХОДИМОСТ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ 158

Гл. ас. д-р Любка Илиева
ИЗСЛЕДВАНЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ТУРИЗМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 163

Гл. ас. д-р Венцислав Перков
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ЛОГИСТИЧНИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 170

Ас. д-р Любомира Тодорова
РЕЛАЦИЯ МЕЖДУ ЛОЗОВИТЕ НАСЪЖДЕНИЯ, ВИНОПРОИЗВОДСТВОТО И ВИНЕНИЯ ТУРИЗЪМ 176

Ас. д-р Павлин Павлов
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 182

Финансово-счетоводни аспекти и социално застрахователна защита в селското стопанство

Проф. д-р Андрей Захариев, д-р по ик. Ивайло Маринов
БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ ПО ПЪТЯ НА РАСТЕЖА И КОНВЕРГЕНЦИЯТА – СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ И ОЦЕНКА 191

Проф. д-р Атанас Атанасов
ЗЕМЕДЕЛСКИЯТ СЧЕТОВОДЕН ОТЧЕТ КАТО НЕОБХОДИМА БАЗА ОТ ДАННИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА СЧЕТОВОДНА ИНФОРМАЦИЯ 200

Доц. д-р Иванка Димитрова, д-р Диана Янкова
СПЕЦИФИЧНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ КАЛКУЛИРАНЕТО И ОЦЕНКАТА НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ПРОДУКЦИЯ 208

Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
ПРОБЛЕМИ ПРИ СЧЕТОВОДНОТО ОТЧИТАНЕ НА КВОТИ ЗА ЕМИСИИ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ.....216

Доц. д-р Диана Крумова
ВЪПРОСИ НА КОМПЮТЪРНОТО СЧЕТОВОДСТВО В СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ 222

Доц. д-р Венцислав Вечев
ОСОБЕНОСТИ ПРИ ОЦЕНЯВАНЕТО НА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ В БАНКИТЕ.....228

Ас. д-р Пламен Петров
РОЛЯТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР В СИСТЕМАТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА.....235

Докторант Станислав Шишманов
ПЛАТЕЖНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПРИ УРЕЖДАНЕ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ И ДЪРЖАВНИЯ И ОБЩИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ.....241

Маркетинг, дистрибуция и търговия със селскостопански продукти

Доц. д-р Пенка Горанова
РЕКЛАМНА КАМПАНИЯ НА ФИРМА “ЖИТАРА” ООД.....251

Доц. д-р Марина Николова
СЪСТОЯНИЕ НА ПАЗАРА НА ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 261

Доц. д-р Симеонка Петрова
ВЛИЯНИЕ НА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯТА НА АГРАРНОТО
ПРОИЗВОДСТВО ВЪРХУ АСОРТИМЕНТНОТО
ПРЕДЛАГАНЕ 273

Доц. д-р Петранка Мидова
ПАЗАРЪТ НА СЛЪНЧОГЛЕДОВО ОЛИО – АНАЛИЗИ
И ПЕРСПЕКТИВИ.....281

Доц. д-р Маргарита Шопова
СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РЕГИОНАЛНИТЕ РАЗЛИЧИЯ
НА ИЗПОЛЗВАНАТА ЗЕМЕДЕЛСКА ПЛОЩ.....289

Доц. д-р Красимира Славева
СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ
НА БЪЛГАРИЯ СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ 296

Доц. д-р Любомир Любенов
СЕГМЕНТИРАНЕ ПАЗАРИТЕ НА ПЧЕЛЕН МЕД
В ОБЛАСТ РУСЕ.....304

Гл. ас. д-р Галя Георгиева
ВИДОВО МНОГООБРАЗИЕ НА БИОПРОДУКТИТЕ
В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО 309

Доктор по икономика Георги Димитров
ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА БИЗНЕС ПРОГНОЗИРАНЕ
В АГРАРНИЯ СЕКТОР.....317

Докторант Александър Ангелов
УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАПАСИТЕ ОТ ДОСТАВЧИЦИТЕ
ВЪВ ВЕРИГИТЕ НА ДОСТАВКА В СЕЛСКОТО
СТОПАНСТВО 330

Студент Надежда Беновска
ХАРАКТЕРИСТИКА НА ХИБРИДЕН СОРТ ЦАРЕВИЦА
КНЕЖА 509. НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОМЕНЯТ
ИКОНОМИКАТА 336

Информационни технологии в селското стопанство

Проф. д.ик.н Сергей Охрименко, доц. д-р Агоп Саркисян,
докторант Сергей Пянковский
ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЦЕСИТЕ
ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ 347

Доц. д-р Светослав Илийчовски
АНАЛИЗ НА ДИГИТАЛНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА ЖЕНИТЕ
ПРЕДПРИЕМАЧИ В БЪЛГАРИЯ И АНГЛИЯ 354

Антоний Богданов
ИТ АВТОМАТИЗАЦИЯ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО.....360

Екологизация и устойчиво развитие на селското стопанство

Prof. DSc. Shaban Nidal, Dr. Erika Andenna Dr. Kadhum Eman,
Dr. Luay Tailah
AGRONOMISTS JOB DON'T REDUCE NATURAL RESOURCES
TO MEET TODAY'S NEEDS WITHOUT COMPROMISING
THE NEEDS OF FUTURE GENERATION.....369

Доц. д-р Минка Анастасова – Чопева
РАВНИЩЕ НА СОЦИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ
В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО 378

Доц. д-р Тихомир Личев
ДЕМОГРАФСКИЯТ ВЗРИВ“ И ГЛОБАЛНИТЕ КЛИМАТИЧНИ
ПРОМЕНИ.....386

Албена Симеонова, Пепо Петров
БИОЛОГИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ В БЪЛГАРИЯ - СЪЩНОСТ
И ПРОБЛЕМИ. САНКЦИИ, ДОБРИ ПРАКТИКИ
И ИНОВАЦИИ.....392

Гл. ас. д-р Емил Николов
ИНТЕГРИРАНЕ НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА
ОТГОВОРНОСТ В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ.....403

Гл. ас. д-р Иван Маринов
УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
В БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ ИМПЛЕМЕНТИРАНЕ
НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ 410

Гл. ас. д-р Десислава Алексиева
ИНТЕРЕСИ В УПРВЛЕНИЕТО.....417

Гл. ас. д-р Елена Йорданова
ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ 423

Докторант Валерия Николаева
ИНТЕЛИГЕНТНО ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА
ПРОИЗВОДСТВО НА КАРТОФИ.....428

Магистър Галина Мирчева
БАЛАНС МЕЖДУ ПРИРОДО-ЕФЕКТИВНО И МОДЕРНО-
ТРАДИЦИОННО СТОПАНСТВО
(по примера на смесено животновъдно-растениевъдно стопанство
в с. Петърница, общ. Долни Дъбник, обл. Плевен) 437

Студент Анета Врайкова
БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ПРЕХОДА КЪМ ПО-ЕКОЛОГИЧНА
ИКОНОМИКА 444

Студенти Радой Йосифов и Анета Врайкова
АНАЛИЗ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ БИОПРОДУКТИ
В ХРАНИТЕЛНА ВЕРИГА БИЛЛА БЪЛГАРИЯ 450

Правни, исторически и социално-културни бариери на общата селскостопанска политика в Европейския съюз

PhD. Associate Professor Panagoreț Ioana, PhD. Associate Professor Panagoreț Dragoș, PhD. Lecturer Panagoreț Andreea
FOOD SAFETY POLICIES AND STRATEGIES IN ROMANIA 461

К.э.н., старший преподаватель Елена Сергеевна Шараг
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА РАЗВИТИЯ
АГРОСЕКТОРА УКРАИНЫ 472

Доц. д-р Маруся Линкова
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИМПЕРАТИВИ И ФЛУКТУАЦИИ
В РАЗВИТИЕТО НА АГРОБИЗНЕСА 478

Доц. д-р Ирена Емилова
ЗА СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ..486

Доц. д-р Николай Марков, доц. д-р Светослава Стойчева
НЕРАГЛАМЕНТИРАНИЯ ТРУД – СОЦИАЛЕН ДЪМПИНГ
В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО.....491

Гл. ас. д-р Надежда Цветкова
ПРЕЗДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ДЕЙНОСТТА
НА ЗЕМЕДЕЛСКИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛ-ПЧЕЛАР 502

Мирослав Маринов
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ
КООПЕРАЦИИ В УСЛОВИЯТА НА ЗАСИЛЕНА
КОНКУРЕНЦИЯ.....507

Доктор Георги Ангелов
ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
НА ПОДХОДА ЛИДЕР ВЪРХУ МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ
ЗА ПЪРВИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД НА ПРСР (2007-2013).....513

Докторант Боряна Георгиева
ОСНОВНИ АСПЕКТИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ДЕФИНИРАНЕ
НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ.....522

Докторант Росен Коцев
НЯКОИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ПРОБЛЕМИ НА СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ В КОНТЕКСТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 529

Докторант Елена Ташкова
ДЕЙНОСТИ В РЕГИОНА НА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД/
ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ НА ДФ „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ –
БЛАГОЕВГРАД 540

Докторант Цветан Марков
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЕКТИТЕ НА
ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ В БЪЛГАРИЯ 548

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

**СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО
И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО**

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

ISBN 978-954-23-1762-3

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

„ДЕМОГРАФСКИЯТ ВЗРИВ“ И ГЛОБАЛНИТЕ КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ

Доц. д-р Тихомир Личев
Стопанска академия „Д.А. Ценов“

Резюме: *В настоящето изследване се прави анализ на световната тенденция на нарастване на населението и произтичащите от това негативни последици. Значително място е отделено на глобалното затопляне, което се отразява, особено в умерените ширини, в т.ч. и България. Посочени са и евентуалните кардинални проблеми, които предстоят – природни, демографски, социално-икономически.*

В бъдеще е необходимо цели наши отрасли на икономиката (в т.ч. земеделието и туризма) да се пренастроят съобразявайки се с глобалните промени.

Ключови думи: *демографски взрив, глобални проблеми, глобална миграционна криза, глобално затопляне и земеделие*

1. Въведение

През последните десетилетия непрекъснато нараства научния интерес към глобалната климатология. Това до голяма степен се дължи на нейния приложен характер. Човечеството е изправено пред множество глобални проблеми. С неговото нарастване са налице глобално затопляне, унищожаване на природата, изчерпване на природните минерални ресурси и др.

В настоящето изследване ще потърсим връзката между растежа на населението, глобалната миграционна вълна и процеса на глобалното затопляне. Логично и неговото влияние върху всички дейности.

2. Демографският взрив и урбанизацията

На съвременния етап в развитието на човешката цивилизация възникнаха редица сложни проблеми, които обхващат цялото земно кълбо. Поради това те се наричат глобални. “На преден план излезе отношението на човека към живота на Земята. С разпространяването на екоцида, с изтощаването на планетата и необратимото намаляване на жизнения капацитет до голяма степен се решава съдбата на човечеството (Печей, 1987, стр. 41).

Освен абиотичните и биотичните фактори на средата, в последните десетилетия значителна роля придобиха една група фактори, които са свързани с влиянието на обществото върху природната среда. Ето защо те най-често се наричат антропогенни. От тях с най-голямо значение са "демографският взрив", урбанизацията, промишлеността, селскостопанската, транспортната и др. видове дейности. Всички те влияят съвкупно върху околната среда.

Непрекъснатото нарастване на населението и производството е един от основните фактори за замърсяването на околната среда. Приема се, че човека (род. "Homos") се е появил на земната повърхност преди около 1.7 млн. години. До началото на неолита населението на Земята е било едва около 10 млн. Постепенно с подобряването на условията на живот населението непрекъснато нараства и в началото на нашата ера то е около 230 млн. Всички тези данни са приблизителни и са получени чрез многобройни археологически изследвания. По-точни данни могат да се посочват едва след началото на първите приблизителни преброявания. През 1650 г. населението вече се удвоява и достига 500 млн.; 1 милиард – 1830 г.; 1930 г. – 2 млрд.; 1960 г. – 3 млрд.; 1976 г. – 4; а през 1987 г. – 5 млрд. души. (Личев, 2012, стр. 81). Според статистическите данни за 2018 г. (по източници на ООН) на Земята живеят 7.7 млрд. д. Според прогнозите населението през 2025 ще надмине 8 млрд. д., а в края на века 11 млрд. души.

При анализа на тези данни могат да се посочат някои закономерности. Преди всичко населението на Земята нараства с изключително бързи темпове. Ако в началото на века то е нараснало с около 10 млн., сега вече расте с около 85-90 млн. души. Съкращава се непрекъснато и времето за удвояването на неговия брой. Този процес на нарастване на населението на Земята, особено характерна за XX век редица автори наричат "Демографски взрив" (Сирашки & Личев, 2008).

Според докладите на учените глобалисти от "Римският клуб" този процес води след себе си множество проблеми. Най-общо те могат да се групират в няколко групи:

1. Нарастване на Продоволственият проблем;
2. Глобално въздействие на човека върху климата;
3. Изчерпване на енергийните и минерални суровини;
4. Нарастване на глобалното замърсяване;
5. Изчезването на множество растителни и животински видове.

Успоредно с нарастване на броя на населението на Земята нараства и процента на градското население.

Урбанизацията е сложен социален, икономически и демографски процес, оказващ влияние върху живота на хората. В световен мащаб представлява едно от явленията, характеризиращи нашия век.

Урбанизацията може да се определи като глобален процес под влияние на общественото разделение на труда и научно-техническия прогрес при който се получава концентрация на населението в градовете (и особено в големите) и формиране на градски начин на живот.

Приема се, че градовете са преди всичко рожби на капитализма с неговите производствени отношения. В началото на XX век в градовете са живеели едва около 10 % от населението на Земята. По-късно с ускорената индустриализация и механизация на селското стопанство относителният дял на градското население (съответно степента на урбанизираност) непрекъснато нараства. През 1985 г. в градовете живеят 45 %, а през 2004 година – 48 % от населението на Земята. През 2019 година този процент надхвърли – 52. У нас в градовете живеят около 73 % от населението на страната. Урбанизацията, с нейните пространствени форми създава огромно "натоварване" в територията на градските образувания. Пораждат се редица социални, икономически и екологически проблеми.

3. Глобалните климатични проблеми и влиянието им върху човечеството

В дългата история на Земята климатичната система винаги е била динамична с хаотично протичащи процеси на непрекъснато редувана на периоди на затопляне и застудяване с трайно изразена цикличност. В последните 65 млн. години се забелязва постоянна тенденция на застудяване с периоди на затопляне (Николов, Глобални изменения на климатите в историята на Земята , 2011). След последният ледников период започва значително затопляне на климата. Което е валидно и до днес. Това показва, че е налице един естествен процес, започнал преди началото на интензивната стопанска дейност. Изводът, който се налага е че човекът не е първопричината за този процес, но той може да го ускори. Типични примери се срещат в историята на всички изчезнали цивилизации – шумери, инки, маи (Николов, Застрашената земя - човешко въздействие, климатични изменения и геодинамични опасности, 2012, стр. 30-35).

Съвременната наука сравнително точно доказва глобалното затопляне. За последните 130-140 години средната температура на земната повърхност се е повишила с 0,7-0,8 °C. Това увеличение предизвиква много отрицателни ефекти с трайно въздействие, динамизира

атмосферата с опасни последици. След основните причини за това е ролята на човека, която е огромна и сравнима с най-мощните фактори от геоложката история на Земята.

Основните тенденции от глобалното затопляне вече се забелязват. Може да се посочат някои от тях:

1 Измерени са абсолютни рекордни температурни максимуми в редица страни – Франция, Белгия (45-46 °C), Великобритания и дори северните територии, като Гренландия (22 °C), Канада, Аляска, Арктика и др. Тази тенденция се е засилила след 1978г. като десетте най-топли лета в съвременната история са отчетени след 1998г. До края на века този процес ще обхване около 58% от планетата (https://www.noaa.gov, n.d.).

2 На лице е трайна тенденция на топене на ледовете. В света те заемат около 10% от земната повърхност, главно в Антрактида (90%) и по-малко в Гренландия, Арктика и високо-планинските области. Най-бърз е този процес в Гренландия, като НАСА посочи снимки и данни, че само на 2 август са се стопили огромните 12млрд. тона лед. Във всички посочени територии ледниците са се оттеглили на поне няколко стотин метра височина, дори в Хималаите, Килиманджаро, Алпите и др.

3 Съществува огромна опасност от нов световен потоп заради топенето на ледовете. Докато за последните 120 години нивото на Световният океан се е повишило с 10-20 см. в момента темповете се повишават. Вероятно ще има нова география на Земята. Застрашени са милионни градове, като Ню Йорк, Вашингтон, Лондон, Санкт Петербург, Копенхаген, Стокхолм, но и цели държави като Холандия, Дания, Молдова, а и Атлантическото крайбрежие на САЩ и др (Бутовски, 2019).

4 Успоредно с топенето на ледовете ще се промени и състава на водите на Световният океан. Това вече се забелязва в Атлантическият океан и води до унищожаването на природната среда, забавяне на Гълфстрийм и др. (https://www.nasa.gov, n.d.).

5 От всичко посочено до сега ще доведе до увеличаване на различни стихийни природни явления, като урагани, тайфуни, торнада и др. Ще нарастват териториите с огромни бури и валежи с трудни за прогнозиране площи, а в същото време огромни територии ще са обхванати от гибелни за земеделието и животинския свят топлинни вълни и суша.

6 Във връзка с посочените по-горе последици се наблюдава и нарастване на горските пожари. Типичен пример е Амазонията, област

от Южна Америка, която обхваща територии от 10 държави (5,5 млн. кв. км.). Това е и най-обширната екваториална гора на планетата и се смята за „белият дроб на планетата“.

Не трябва да се забравя и проблемите свързани с глобалното затопляне с хората. Преди всичко във връзка с повишената слънчева радиация и топлина ще нараства хората оплакващи се от хронични заболявания, а също инфаркти, инсулти и др.

Освен миграцията на населението по-политически и социално-икономически причини, което е характерно през последните години ще нарастват и т.н. „климатични миграции“. Значителни групи от населението в слаборазвитите страни се налага да се изселват за да осигурят прехраната си. Този процес обхваща огромни територии главно в Африка (напр. областта Сахел), части от Азия и др. Тази тенденция в скоро време ще стане определяща за цялото социално-икономическо развитие на отделните страни и континенти в света (Бърдаров, 2012).

В областта на земеделието ще настъпят значителни проблеми свързани с липсата или недостига на водни ресурси. Необходимо е да се извърши ново райониране на културите и сортовете в целият умерен климатичен пояс (в т.ч. и България). Трябва да се обърне внимание на по-сухоустойчиви видове и сортове. Нашият агробизнес трябва да се поучи от опита на страните от Южна Европа и Средиземноморието.

Заключение

В настоящето изследване бяха посочени само някои от проявленията на глобалното затопляне. Според ООН климатичните промени стават много по-бързо от предвижданията на учените и са нужни спешни мерки за ограничаването им (https://www.un.org, n.d.).

Необходимо е преустройство на съвременното развитие на основите на нови цивилизационни начала и нова философия. Това изисква и нова ценностна система, която да постави човека в съответствие с новите условия на околната среда (Николов, Застрашената земя - човешко въздействие, климатични изменения и геодинамични опасности, 2012, pp. 37-41).

ЛИТЕРАТУРА

Будыко, М. (1977). *Глобальная Экология* . Л.

Бутовски, И. (08-14 08 2019 г.). *Нов Световен потоп заради топенето на ледовете*. Извлечено от Нов Световен потоп заради топенето на ледовете: https://www.168chasa.bg

Бърдаров, Г. (2012). *Имиграция , конфликти и трансформация на идентичности в Европейският Съюз.* София: "Едикта".

Личев, Т. (2012). *Екология и опазване на природната среда. Част I.* Свищов: АИ "Ценов".

Николов, Т. (2011). *Глобални изменения на климатите в историята на Земята* . София : АИ "Проф. М. Дринов".

Николов, Т. (2012). Застрашената земя - човешко въздействие, климатични изменения и геодинамични опасности. *"Географски науки и образование"* (стр. 8-42). Шумен: УИ "Епископ К. Преславски".

Печей, А. (1987). *Качеството човек.* София.

Сирашки, Г., & Личев, Т. (2008). *Екология* . В. Търново: "Абагар".

https://www.nasa.gov. (н.д.). Извлечено от https://www.nasa.gov

https://www.noaa.gov. (н.д.).

https://www.un.org. (н.д.). Извлечено от https://www.un.org